

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja za poštenu vrednino v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge kvernavstrijke dežele 8 K. Kdor hoče sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravišтво „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udeležba „Kotliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroska cesta št. 5, sprejemna naročnina, inserate in reklamacije. — Za vsakega se plačuje od enostopne pretirane za enkrat 48 vin, ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so pošiljne proste.

Skof za Jugoslavijo.

Različni slovenski in nemški listi, ki se imenujejo katoliški ali krščanski, so v zadnjem času vedli na tako nizkoten način kakor tu pr. nas „Stajero“ napadali narodnozavedne škole dr. Jegliča, dr. Mahniča in zagrebškega nadškofa dr. Bauera, ker so se izrekli za jugoslovansko deklaracijo. Omenjeni listi so popolnoma v službi naše nemške vlade ter dobivajo od nje tudi podporo v različnih oblikah. Z zahvalo morajo napadati in obrekovati vse, kar je jugoslovanskega. Posebno se odlikujejo v napadih Susteršič-Lampetova „Resnica“ in „Novice“ v Ljubljani ter „Reichspost“ in „Das Neue Österreich“ na Dunaju. Zadnje imenovani list se je spozabil celo tako nizko, da je sumnil škof, češ, da se izpostavlja za jugoslovansko idejo na povelje prostozidarjev. Vsem tem klevetnikom je odgovoril krški škof dr. Mahnič v zagrebških „Novinah“, v katerih odločno zavrača lažnjive in hudobne klevetnike in se zgumno in brezobzirno zopet izreče za Jugoslavijo. — Med drugim pravi:

„Mi se potapljam, mi ginemo... Kdo nam ni zameril, ako, ker nam ni mogoče zadostiti naravnemu nagonu samoohranitve, vpijemo kot občani, se protestiramo, zahtevamo svoje pravice, kličemo na pomoč? Od koga bi morali pričakovati predvsem pomoči, ako ne od vas, gospodje, ki imate v rokah oblast in moč? Kaj pa dobivamo mesto tega od vas? Mi vpijemo v oburo, a vi obojate naše klice kot veleizdajstvo, kot korakanje po godbi prostozidarjev, naše vpitje vas samo vznemirja, da se močneje pritiskate na nas. Mi zamevamo, da nam odprete državni zbor, če vsaj to izpovem svojo bol; a vi nam zapirate ta državni zbor in greste pod krila § 14. Vi nam prepovedujete javno govoriti in pisati v obrambo svojih pravic; vi branite naše svete stvari zapirate, izklanjate, konfirirate, a kar je najhujše, vi voditelje katoliške stranke, naše škole, slikate svetu kot pokorne sluge prostozidarjev, ki baje vrše zapovedi tega prostozidarstva!“

Vi naših tožb, naših obupnih klicev nečete slišati. Da, čim bolj vpijemo, tem hujše je z nami. Kaj torej hočemo? V srednjem veku so krivično tlačeni narodi klicali papeža kot očeta vesoljnega krščanstva in on je tisto mogočeno gosposko, ki je pravo božje postave zamenjavala s pravom pesti, poklical na odgovor, pa ako ga ne bi poslušali, jim je vzel oblast. Ali danes je Evropa papežu odpovedala pokornost in hoče brez njega deliti pravo narodom. Videli smo, kako so hoteli v takozvanih haških mirovni konferencah dati svetu neko vrsto mednarodnega sodišča; a kako se je poskus, deliti narodom pravo in osigurati svetu mir brez Kristusa in njegovega namestnika — sramotno izjalovil, nam spričuje ravno sedanja svetovna voja. Torej od tu nič!

Končno se je v malih tlačanih narodih — tako tudi v nas — poročila misel, ker nikjer ne najdemo razumevanja in uvaževanja naših opravičenih pritožb, ali ne bi mogli naših zadev predložiti bodoči mednarodni konferenci, do katere bo vendar, preje ali pozneje, prišlo. Med tem, da zopet odkrito povemo, tudi od te mirovne konference kot take veliko ne pričakujemo. V diplomatskih krogih dela veliki aristoi svetovnega mira na Petrovi stolici, Benedikt XV. z vsemi silami na to, da se sklene mir na temelju — medsebojnega sporazuma, ki je ponovno povedal svoje prepričanje, da mora priti do pravega trajnega mira le tedaj, ako obrzda veliki narodi svoje ne-nasitno politično lakomnost in se odpovejo željo nesrečnega nadvladja. Prenehajo naj tlačiti male narode. Dajte vsakemu narodu njegove pravice in svoboden razvoj njegovih sil. To je jedro političnega programa papeža Benedikta XV. Mi vemo, kako laži papežu Benediktu XV. na srečo usoda malih tlačanih narodov, a smo prepričani, da smo tudi mi Jugoslovani, ki smo si pred vsemi evropskimi narodi pridobili zasluge za brambo krščanske vere in onike, globoko zapisani v njegovem očetovskem srcu. Tudi največja beseda se bo morala pri pomirjevanju spriti krščanskih narodov poslušati in uvaževati in prej ne bo prišlo in tudi ne more priti do trajnega mira. To je tudi glavni razlog, zakaj se upamo sklicevati na bodoči mirovni kongres: ker tam bomo imeli očeta, ki bo zastavil svojo besedo za nas in za naše svete pravice. Ali je to veleizdaja?

O veleizdaja! Mi smo veleizdajalci, ker protestiramo proti krivicam, ki se nam povzročajo dnevno, ker zahtevamo svoje pravice? Hoteli bi videti, vi

bratje Nemci in Madžari, kako bi se pokazalo vaše domoljubje in udanost cesarski hiši, ako bi pričeli na vašem narodnem telesu izvrševati operacijo prav podobno tisti, ki jo že skozi stoletja izvršujete vi na našem!

Kaj bi počeli gospodje Madžari, če bi vam iz Dunaja pričeli kosati Veliko Madžarsko na okrožja, kar namerajo storiti na Češkem? To se razume, da se vi sklicujete na vaše zgodovinsko pravo; ali tudi Češka ima svoje zgodovinsko pravo kot neodvisno — kraljestvo, pravo, ki v nobenem oziru ne zaostaja za vašim državnim pravom. Ali ne nosi avstrijski cesar poleg vas in pred vami naslova: češki kralj? Seveda, češko državno pravo je ostalo na papirju, dočim je postalo vaše pravo dejstvo!

Kaj bi, gospodje od listov „Neues Österreich“ in „Reichspost“ — da ne govorim o pristaših vse-nemške stranke — kaj bi vi pričeli, ako bi vam na Dunaju v vaše škole, v srednje in ljudske in v druga učilišča, uvedli čez noč češki jezik, a vaši otroci ne bi smeli niti besedice izgovoriti nemški? Vendar bi vam moglo onih pet ali šest sto tisoč Čehov, ki živijo na Dunaju, storiti to z isto pravico, s katero vi na pr. Slovincem v Trstu in Gorici, čeprav se domačini in jih je 20krat več kot vas, ne privoščite niti ene cele ljudske šole! V sami Kranjski, ki je do 95 odst. slovenska, a le 5 odstotkov nemška, imajo Slovinci le samo eno čisto slovensko gimnazijo, ali tudi ta ni državna.

Ali ko bi vam, gospodje na Dunaju, na Tirolskem in Solnograškem pričeli z namesništvom dopisovanju izključno v češkem in poljskem jeziku, kot nam do isujejo izključno v nemškem jeziku? Kljub vsem našim zahtevam in protestom ste ustanovili v Trstu nemško mornariško šolo, iz katere je izključen naš jezik, čeprav je morje in njegova obala od Tržiča do Kotorja naša!

Pojdite na Korosko! Na Koroskem je razmeroma mnogo več Slovincem kot na Češkem Nemcem. A kaj bi pričeli, če bi vam na Češkem zaprli ali počeli, začeni od nemškega vseučilišča v Pragi, gimnazije in druga učilišča, pa do zadnje ljudske šole, dočim vi na Koroskem Slovincem ne privoščate niti ene ljudske šole!

Nasprotno, vi se nam na vse naše tožbe in proteste enostavno smejete, norce brijete. Ko sem pred 20 leti nekemu, sedaj pokojnemu, c. kr. ministrskemu predsedniku na Dunaju jasno dokazal, kam vodi politika tlačanja in izkoriščevanja enega naroda proti drugemu, mi je enostavno odgovoril: „Wir haben ja die Macht!“ (Mi imamo vendar moč!) Se več, vi hočete, da vam k vašemu ubijalskemu delu pritrjuje, da vas slavimo kot edine državni zveste, edino zanesljive stebre habsburške cesarske hiše!

O, na rodnih zemlji smo mi raja, žrtve vaše samogoltnice politike. Mi smo vam „Herdenvolk“ (čredni narod). Z lastnimi očmi moramo gledati, kako nam trgate od naše zemlje kos za kosom, kako postajamo tuji na rodnih zemlji. In na vse to ne bi smeli niti črhnuti, da nas pred svetom ne proglasite za veleizdajalce, upornike, za izraško, s katero se po mili volji igra prostozidarstvo.

Gospodje, ako hočete najti podavačev-prostozidarjev, potem jih iščite drugje, a ne med nami. Iščite jih v vaših vrstah!

Nova b emen.

Za mesec september sklicuje vlada državni zbor, da ji dovoli 600 milijonov K novih davkov in da od nje dobi novih davčnih predlog za nadaljnjih 600 milijonov.

Septembra meseca se bi imelo skleniti nekaj po- višanja zemljiškega in obrtnega davka in vinski davek, davek na premog in sladkor.

ne pred- laga se noben davek, ki zadene vojne dobičkarje in milijonarje, samo na široke rame ljudstva — hoče graditi. Pustimo na stran povišek obrtnega davka in zemljiškega (dasi se razume, da opozicija ne bo dovolila, da se nižji razredi še bolj obremenijo), glavno upanje države so konsumni davki. Sladkor rabi vsakdo, premog potrebuje vsak obrt in zato se podražanje premoga odvali na vse kupce obrtnih proizvodov, vinski davek na prav posebej zadene južne kraje. Vinski davek je kakor posebna kazen za južni del Avstrije. Vlada se jako moti, če misli, da bo ljudstvo mirno vzelo na svoje rame novo breme. Vin-

ski davek se hoče vrhutega že kar pri pridelovalcu pobirati, kar je za naše vinogradištvo s slabimi in mokrotnimi kletmi in sodi se prav posebno breme.

Ljudski zastopniki so drugega mnenja, kakor vlada, ki širi po svojih židovskih listih, da mora — bankrot napovedati, če novih davkov ne doseže. Ta grožnja nobenega pametnega človeka ne moti in to tem manj, ker vemo, da ta krič služi le za to, da se ne bi preveč javno videlo, da hočejo vojne dobičkarje žuvali, a ljudstvo ujeti.

S 600 milijoni bo državi bore malo pomagano glede bankrota. Saj nas 14 dni vojske stane 600 milijonov K! Vemo pa, da če od teh 600 milijonov odvisi spas države, da se prav zlahka najde vire, ki ne bodo dali veliko dela: vojni dobičkarji, visoki dohodninski in pridobninski razredi prenesejo 600 milijonov igranje.

Za omenjenih 600 milijonov pa raste se oolo drugih pripomočkov: Postavite v kontrolo in potrdite vojaških nabav poštene zastopnike ljudstva, pa boste kmalu videli, da se 600 milijonov pri vojaških dobavah prav dobro da prihraniti. Tudi prejema nekateri visoki gospodje veliko previsoke plače, ne- kaj letnikov je čisto odveč pod orožjem in zlasti šte- vilo častnikov in moštva v zaledju se da znižati. Se morda za polovico! Prihranilo bi se ne 600, ampak 2—3krat 600 milijonov!

V Mariboru je ravno kar napro- daj preko 30.000 praznih šampanjskih steklenic. Prodajalci jih vojaški er- ar! Ali ne razume takoj vsakdo, kje se da stediti?

V vseh drugih državah se pri vojaških naroči- lih postopa potom komisij, ki so odgovorne ljudstvu. Zastopnik ljudstva ima upogled v vsak način in iz- datek.

Res otročja je vlada, če misli, da bo naša opo- zicija v državnem zboru mirno gledala, kako pojde 600 milijonov iz ljudskega žepa v neko brezno, ka- mor nikdo ne vidi, a kjer neki gotovi ljudje tako iz- borno živijo.

Letošnja jesen prinese hude boje v državnem zboru. Odkrilo se bo vse avstrijsko finančno vpraša- nje in vojno gospodarstvo.

Veliki dogodki na francos- kem bojišču

Nemško uradno poročilo z dne 4. avgusta, se priobčilo važno dejstvo, da so se Nemci na francos- kem bojišču vnovič umaknili. Že iz poročila poprejs- njega dne, v katerem se je poročalo o bojih „zadnjih straž“, je bilo razvidno, da so imeli boji, ki so se vr- šili dne 1. in 2. avgusta na črti Fereen-Tardenois— Villeen-Tardenois na severnem bregu reke Marne, namen kriti umikanje nemških armad. Umevno, da so združeni Angleži, Amerikanci in Francozi ozna- čili ta umik nemških armad kot velik uspeh, saj so Francozi zopet zasedli v vojaškem oziru važno mesto Soissons, katero so Nemci sami označili kot največji uspeh zadnje velike nemške ofenzive. Nadalje je tudi umevno, ako Francozi trdijo, da so se morali Nemci umakniti na njihov pritisk približno za 5 km. Temu nasprotno pa zatrjujejo nemška poročila, da je bilo umikanje nemških čet izvršeno tako, da sovražnik te- ra ni niti opazil, ker je še obstreljeval postojanke — katere so nemške čete že zapustile.

Nemško vrhovno armadno vodstvo je uvidelo, da mu vspricho velike sovražne premoci ne preostaja ničesar drugega, kakor da pravočasno umakne svo- je čete.

Iz izjav nemških vrhovnih armadnih poveljni- kov feldmaršalov Hindenburga in Ludendorffa na- pram časnikarjem je razvidno, da nemško vrhovno armadno poveljstvo nikakor noče prikrievati neuspeha začne velike nemške ofenzive, kajti Ludendorff je iz- javil odkritosrečno: „Tokrat se nam je izjalovil naš napadalni načrt.“ Kot vzrok naveda, da se je sovra- žnik izognil nemškemu napadu. S tem so pa Franco- zi doprinesli dokaz, da so se od svojih sovražnikov- Nemcev mnogo naučili. Načrt, kako se je treba so- rožnc umakniti ter tako izogniti silnemu udarcu, je pl. Hindenburg opetovano izvršil v letih 1915, 1916 in 1917, ko je na ruski fronti krvavo potreboval ogrom- no število svojih čet, katere ima sedaj na zapadnem bojišču ter je bil vsled tega primoran, da ni mogel napadati, marveč sovražne napade samo odbijati. In pravzaprav se je Hindenburg posluževal tudi tokrat

tega starega sredstva, čeprav v drugi obliki, da je mogel na ta način omejiti vspeh maršala Focha, vrhovnega poveljnika četverosporazumovih armad, da namreč predere nemško fronto ter odreže nemško armado, ki se je nahajala v obliki loka na južnem bregu reke Aisne, od ostalih nemških armad. Ta del fronte torej, ki je segal v obliki loka v francosko črto, so Nemci izpraznili, kajti umaknili so se na severni breg reke Aisne in se tako izognili napadom od treh strani.

Na ta način so si Nemci sedaj sicer ustvarili nekoliko ugodnejšo obrambno črto, kar pa prav nič ne spremeni dejstva, da je v nemški veleofenzivi in v francoski protiofenzivi uspeh očitno na strani — Francozov, kajti pridobili so na ozemlju kot zunanji znak svojega uspeha. Ta francoska pridobitev sicer ni odločilne važnosti, toda eno je nedvomljivo prišlo: Izjednačen je velikaški moralni vtis, katerega je dosegla Nemčija s svojo veleofenzivo v sponuadi, ko je zasedla več kakor 6000 štirijaskih kilometrov francoskega ozemlja, ko se je že približevala s svojimi armadami Amiensu in Parizu. Ta uspeh je močno povzdignil samočutje Francozov, ki so v vojaškem oziru glavni nositelji bremen vojne na zapadu. Vrh tega so pa našli v osebi vrhovnega poveljnika maršala Focha vojskovođjo, ki kot tak prav nič ne zaostaja za Hindenburgom.

Splavalo je po vodi upanje, katero je v sponuadi in v pričetu poletja vladalo v Nemčiji, da bo namreč nemško orožje izsililo odločitev svetovne vojne na francoskem bojišču. Še predno bi mogle priti zdajno v poštev ameriške čete, izjalovljena zadnja velika nemška ofenziva pa znova spričuje, da z orožjem ne bomo prišli do zaželenega mira.

Francosko bojišče.

Na francoskem bojišču so se Nemci na črti Soissons—Reims umaknili na severni breg reke Vesle, ki se izliva 10 km vzhodno od Soissons v reko Aisno. Boji se vrše že tudi za severni breg reke Vesle. Mesto Soissons se zopet nahaja v francoski oblasti. Nemci baje nameravajo izprazniti tudi levi breg reke Aisne in se umakniti na desni breg. V Evropi so sedaj nahaja poldrugi milijon ameriških čet.

Vsak dan napredek 10 km.

Francosko uradno poročilo z dne 3. avgusta pravi, da prodre francoska armada na dan približno 10 km naprej.

Kako se Amerika oborožuje.

Vlada Združenih držav Severne Amerike je poslala na francosko bojišče komisijo, ki šteje devet članov in ki ima nalog, da prouči vojne razmere na francoskem bojišču. Ta komisija je podala sedaj sledečo uradno izjavo:

Doba predpriprav za vojno je za Združene države Severne Amerike sedaj končana. Združenim državam je sedaj na razpolago 20 milijonov mož, ki se nahajajo v vojnoobvezni starosti. V Evropi se sedaj nahaja 1½ milijona ameriških čet. Pred koncem meseca oktobra se bo nahajalo v Evropi 2 milijona ameriških čet, istočasno se še pa bo v Ameriki vežbalo 1 milijon mož. Razven ogromne množine municije, ki se je dozdaj poslala na evropsko bojišče, je Amerika, odkar je stopila v svetovno vojno, izdelala toliko pušk, da prideta dve puški na vsakega vojaka. Odkar je stopila Amerika v svetovno vojno, je izgotovila 82.540 strojnih pušk, vsak tečen pa pošlje 1 milijon ročnih granat najboljšega in najnovejšega izdelka na evropsko bojišče. Amerika izdeluje zdaj več kakor 22.000 vrakoplovov ter vežba 100.000 vrakoplovcov. Novi ameriški motor je v razmerju s svojo teže najmočnejši stroj na svetu, ki je v stanju, napraviti v 20 urah zračni polet iz Amerike v Evropo. Kar dostaje gradnje ladij, bodi omenjeno, da se je le same enega dne in sicer dne 4. julija izpustilo v vođe 100 ladij. V vsakem mesecu se zdaj zgradi — še pol milijona ton. Konec vojne ni več daleč. Nemčija bo brez vsakega upa premagana na suhem, na morju in v zraku.

Da sveta volja ne bo vojne več.

Iz Londona se z dne 4. avgusta uradno poročilo: Angleški vojni minister se je glede položaja izjavil sledeče: Četverosporazumne države se bojujejo za čist mir. Število ameriških čet narašča vedno bolj in bolj. Velika množina mislečega ljudstva v Evropi in Ameriki je sedaj prepričana, da bi se mi bili zastopji bojevali, ako bi se ne bili že kol v pričetku zječinili v veliki misli, katere bo do konca — sveta izključevala in onemogočevala vse vojne.

Na drugih bojiščih.

Na italijanskem bojišču razven živahnih artilerijskih bojev, nobenih važnejših vojnih dogodkov. Amerika pošilja svoje čete tudi na italijansko bojišče. — Na alpskem bojišču živahni boji v dolini reke Devoli, sicer pa ovira neznosna vročina vsaka večja vojna podvzeja. — Na turških bojiščih večji spopadi na vzhodnem bregu reke Jordan ter na vzhodni obali Mrtvega morja. Arabija je od ostale Turčije popolnoma odrezana.

Razne politične vesti.

Jugoslovanski deklaracije je v Zlatni Kapli na Koroškem podpisalo več 1000 psov.

Jugoslovanska deklaracije je v St. Petru pod Sv. gorami podpisalo več 1000 žen in deklet. Živele zavedne Sentpetranke!

Za deklaracije se je soglasno izrekel občinski odbor občine Zabljek pri Slov. Bistrici. Slava možem, ki tudi v času nemških obolosti in predrznosti pokažejo svojo narodno zavest! Živeli!

Ogrski Slovenci z velikim navdušenjem podpisujejo jugoslovansko deklaracijo.

„Jugoslovani“ prične zopet izhajati. Posl. Goslinčar je posredoval zaradi lista „Jugoslovani“ pri osrednji vladi, kjer je zvedel, da je bil list ustavljen samo za tri tedna. „Jugoslovani“ zopet izide dne 10. avgusta.

Strašna ime — „Jugoslavija.“ V Makarski v Dalmaciji je vnet Hrvat zgradil brodič in ga je krstil „Jugoslavija.“ Zandarski ritmojster je to opazil in je zahteval, da se to „strašno“ ime odstrani takoj z brodiča, ker baje ogroža sigurnost države.

Protest slovenskih vojakov. Z bojišča nam pišejo dne 15. julija: „Slov. Gospodar“ torej ne sme k nam. Torej tudi v tem oziru zopet dvojna meral! Pa naj bo! Radi tega nas pač ne bodo uničili. Ravno nasprotno. Res škoda, da ne bomo mogli znati vseh novic iz domovine, a nekaj bomo že tudi iz „Straže“ izvedeli. S tem so nam še bolj vneli željo po samostojnosti. Pogum do zmage! Jugoslovanske pozdrave pošilja: G. in kr. vrakoplovec.

Državni zbor bo baje sklican za dne 18. septembra na kratko zasedanje. Dnevni red: Novi davki. Slabi pozdravi Husarekove vlade.

Delegacije. Po poročilu dunajskih listov bodo delegacije sklicane koncem septembra.

Kdo je izdajalec Stiny. Vojni tiskovni stan in nemški listi so pred tednom zagnali velik križ, češ, poročnik Čeh Stiny je kriv poraza ob Pijavi. Češki listi poročajo sedaj, kdo in kaj je oni poročnik Stiny, katerega je poročilo vojnega tiskovnega stana označilo za silno navdušenega mladostnika, ki da je kot takšen izdal nečrte za zadnjo našo ofenzivo ob Pijavi Italijanom. Poročnik Stiny je sin c. kr. okrajnega glavarja in uradnik c. kr. državne policije v Pragi. Družina je italijanskega pokolenja, a bila je vedno nemškega mišljenja. Stiny je zahajal v nemške šolske zavode in je tudi sam bil strogo nemškega mišljenja.

Angleži in Jugoslovani. Angleški državnik Balfour je imel na ustanovnem shodu jugoslovanskega odbora govor, v katerem je poudaril, da se morajo jugoslovanske dežele združiti v samostojno državo, da mora Balkan pripasti balkanskim narodom in da se morajo v vojni opustošene slovanske dežele obnoviti.

Nemška nestrpnost proti beguncem. Družina Bašinova je s Solkana pri Gorici bežala v St. Vid ob Glini. Tam sta ji umrla dva otroka. Oče je dal postaviti na grob spomenik, kajpada s slovenskim napisom. To je naredilo Sentvidčane tako besne, da se je sestel občinski svet in je sklenil, da mora g. Bašin odstraniti slovenski napis, ali bo pa občina dala odstraniti spominski kamen. G. Bašin se je pritožil na okrajno glavarstvo in sedaj je vprašanje, kako bodo razsodili c. kr. uradniki. Niti grobov ne more pustiti nemška nestrpnost pri miru in potem se še Nemci čudijo, da jih ne mara ves svet.

Kako skrbijo Nemci za Goriško. Za obnovo opustošene Goriške so v slovenskem delu dežele razven v sežanskem okraju nastavljeni kajpada nemški inženirji. Slovenski ne znajo več nego „Toper tan!“ Za obnovo se nič ne brigajo. Ako pridejo ljudje k njim, odpravljajo jih z vsakdanjimi besedami: „Zalibog, nimamo!“ Da bi kaj dobili, za to se ne brigajo. Ljudstvo je vse nesrečno in razburjeno. Vse uvidi, kako potrebna je jugoslovanska država, prosta vsakega tujarodnega jarma. Vladi kličejo: Ne obnavljajte naše nesrečne goriške dežele z nemško politiko, obnavljajte jo z ljubeznijo in sočutjem!

Kako hoče g. Ornič ptujskemu okraju dati — nemški značaj? Ker vse priuščevanje zloglasnega „Stajerca“ o nemškem mišljenju slovenskega kmeta nič ne pomaga, si je ptujski okrajni zastop izmislil novo sredstvo, da hočeš nočeš ponemči okraj: dal je na mejah okraja nabiti table s samo nemškim napisom: „Bezirk Pettau. Entfernung ... km.“ Gospod Ornič: Ali bo s tako otročarijo ubila Jugoslavija?? Menda bote prej Vi zaspali, kakor pa Jugoslovanska misel.

Ali smo Slovenci izdajalci? Okrajne oblasti so zahtevale od kmetov za prvo odpomoč v mestih in tovarnah prvo oddajo žita. V ptujskem glavarstvu so naši vrli slovenski posestniki pripeljali toliko zrnja, da je stal voz zraven voza od Jurčevega skladišča do železniškega prehoda. Celi dragi dan so nekateri tu morali čakati, da so prišli na vrsto. Vprašamo: Ali smo torej Slovenci izdajalci? Vse grale vreden pa je okrajni komisijonar, da ne preskrbi več osobja za prevzemanje žita: bila je samo ena tehnična na razpolago in to v času, ko je za kmeta vsaka ura časa vredna cel kapital.

Strašna številke. Glasom službene statistike je umrlo v Bosni in Hercegovini zadnji dve leti vojske 163.000 otrok pod 10 let starosti. To so naši majhni bratje in sestre, žrtve sedanje strašne vojske!

Za svobodo narodov! Angleški zunanji minister Lord Džorž je izdal dne 8. avgusta, kot ob obletnici, ko je pred štirinajstimi leti stopila Anglija v svetovno vojno, sledeči oklice na prebivalstvo: „Vstrajajte! V tej vojni se ne bojite za nobene sebične namene, — marveč za svobodo narodov, katere so bili oropani s surovo silo. Dokazati hočemo, da se ne sme nobeden iz tako močnega naroda udati pohlepnosti militarizma, ne da bi ne prejel zaslužene plačila svobodnih narodov. Vstrajajte! Naši api na končno zmago niso bili nikdar tako slajni, kakor zdaj sedaj. Pravi Reffert svetel so namreč izgled namenovani odločiti

vsako pametno ureditev, predlagano od zaveznikov. Končno so pa vrgli krinko zmerosti proč od sebe, so razkosali Rusijo, zaslužili Rumunijo ter končno skušali dobiti vso svetovno nadoblast v svoje roke na ta način, da so z obupno silo napadli zaveznike. Toda nemške sanje po svetovni nadvladi se jim ne bodo nikdar uresničile. V nalogi, katero smo sprejeli, moramo vstrajati tako dolgo, dokler ne dosežemo pravičine in trajne ureditve vseh vprašanj.“

Nemec, Madžar in Hrvat. Slovenska mati se nam pritožuje, da nek učitelj v Mariboru grdo zančuje slovensko govorico. Mala hčerka se vedno prijoče domov in pogosto pravi: „Učitelj me tako grdo gledajo in kričijo nad menoj, če govorim z Bregantove Miciko slovensko.“ — „Hrvatski List“ pa piše: „Madžarski učitelj je bil na deželi s skupino deca. Na neko nerazumljivo vprašanje madžarskega učitelja mu odgovori Hrvat, da ga ne razume. Zahteval je, naj govori hrvatski, saj je večš hrvatsčina. Madžar je strašno razčuden pljunil na tla in in zavpil: „Plu Horvati!“ — In mi jugoslovani bi naj imeli take ljudi za svoje gospodarje!

Sv. Oče uživa vedno več ugleda. Znano je, da so bili odnosi med papežem in nam sovražnimi državami pred vojno jako nezadovoljivi. Francija, Anglija, Amerika niso imele pri papeški Stolicy niti svojih zastopnikov. Vojna je položaj dokaj izpremenila. Nemčiji sovražne države pa so sedaj spoznale velik pomen Svete Stolicy in so zato kmalu navezale papeško Stolicu prijateljske stike ter sploh izkazovale papežu mnogo uljudnosti. Nedavno je angleški prestolonaslednik posetil papeža in tudi predsednik Severne Amerike Wilson vzdržuje vedno prijaznejše stike z Vatikanom; celo razmerje med Italijo in papežem katoliške Cerkve se je prav znatno zboljšalo. Sedaj bo obnovila tudi Francija, ki je za časa velikega cerkvenega boja odpeklicala svojega zastopnika pri papeški Stolicy, diplomatske stike z Vatikanom. Tudi Kitajska bo imenovala prvič svojega poslanika pri Sveti Stolicy. Katoličani se tega velikega ugleda sv. Očeta srčno veselimo.

2½ milijarde K letnih obresti mora plačevati Avstro-Ogrska za svoje dolgove.

Avstrijski vojni stroški v štirih letih. Koliko stane Avstrijo sedanja svetovna vojna, je pač najbolj razvidno iz našega državnega proračuna. Vojna je dosedaj stala našo državno polovico 37½ milijarde K.

Skupni vojni stroški štiriletnega vojevanja znašajo, kakor so izračunali v Berlinu, za vse države okoli 1000 milijard K. Pomislimo samo, koliko bi se za to velikansko svoto dalo dobrega storiti za vse stanovce.

„Nemška armada“ morajo biti poražene.“ Angleški minister Kuršil je izjavil: Vojno moramo dobiti, a je še nismo dobili. Nemški narod trpi in krvavi vsled slabe prehrane. Zato se morajo Nemci zgruditi, a mi vstrajati. Trije strašni dogodki so letos zadeli Nemčijo: Njeni napadi na angleško-francoske armade so se ponemrečili, podmorsko vojno smo popolnoma ukrotili in ameriške armade se izkrcavajo v tolikem številu, da oboja postati naša moč prevladujoča. Skleniti mir sedaj, ko Nemčija navidezno slavi svojo moč, dejansko je pa omajana, bi vžgalo našemu plemenu za več rodov znamenje namišljenega poraza. Sovražnosti se na noben način ne morejo prebiti, dokler niso nemške armade odločilno poražene in dokler nemški narod prostovoljno in končno veljavno ne zloži sistema, ki ga je zapeljal k tolikim in strašnim zločinom. Drugače se Nemcem vstop v zvezo narodov ne more dovoliti.

V Nemčiji se vršijo velike spremembe. Načelnik admiralskega štaba nemške vojne mornarice p. Holcendorff je odstopil. O vzrokih njegovega odstopa se slišijo različne vesti. Ene pravijo, da je moral odstopiti, ker podmorski čolni niso dosegli zaželenega uspeha in niso mogli preprečiti velikega prevoza ameriških čet in vojnega gradiva v Evropo. Berlingska poročila pa naglašajo, da je Holcendorff odstopil le radi tega, ker je imel — srčno hibo. Za njegovega naslednika je imenovan admiral Scheer, ki hoče zopet z vso silo vršiti podmorski boj.

Poljaki so v Varšavi sklenili, da bodo le tedaj odstopili svoja odvišna živila Nemčiji in Avstriji, če se Poljski zagotovi samostojnost in prost dohod do morja.

Ukrajina v nobenem slučaju ne more izpolniti gospodarskih obveznosti, ki jih je svojedčasno podpisala Nemčiji in Avstriji. Tako je izjavil poslanik grof Forgaš. Ukrajina nima niti približno toliko žita, niti živine, ne drugih surovin, kakor so jih Nemci narekovali v mirovni pogodbi.

V Rusiji vladajo zopet velike zmešnjave. Prave vlade ni. V osrednji Rusiji so še na krmilu boljševiki. V Sibiriji, na Uralu in velikem delu Rusije, ki meji ob Sibirijo, pa dosežajo Čehoslovaki dnevno večje zmage nad boljševiki. Tako so zadnje dni zavzeli veliki ruski mesti Jekaterinodar in Orenburg ob Uralu. Čehoslovaške čete prodirajo vedno dalje v Osrednjo Rusijo. Od severa jim hitijo na pomoč Angleži, Amerikanci in Japonci. Namen teh čet je, da napravijo v Rusiji red in da organizirajo rusko prebivalstvo proti Nemcem.

Angleški minister lord Cecil je izjavil, da skušajo nekateri Nemci doseči, da bi se sestale vse prijateljske države in bi se dogovorile o tem, kaj bi se omejilo prelitvanje krvi. Cecil pravi, da ne verjame temu nemškemu vabilu, ker on predobro pozna nemški narod, posebno Pruse. Čuvati se je treba — pred Nemci, ker oči Prusov ostane na vake iske za gospodovati naš celim svetom.